

Vragenlijst voor spelobservatie

Om inzicht te krijgen in het ontwikkelingsniveau van een kind is het nuttig het te observeren tijdens zowel vrij spel als voorbereide spelsituaties met een volwassene.

1. Vrij spel

Een variëteit aan spelmaterialen wordt op de vloer gelegd voordat het kind de ruimte binnenkomt. Het kind krijgt de tijd om op gang te komen terwijl de volwassene neutraal blijft en wacht tot het kind spontaan initiatief neemt.

Tot het spelmateriaal moeten behoren:

- eenvoudig sensomotorisch speelgoed als blokken, voorwerpen die geluid maken enzovoort;
- speelgoed waarbij een effect ontstaat als het wordt geactiveerd: bijvoorbeeld een autootje dat geluid maakt als je het aanraakt, een mechanisch opwinddier, een tol;
- functioneel speelgoed als autootjes, poppen(spulletjes), dieren.

Observeer nauwkeurig het gedrag van het kind en let goed op het volgende:

Keuze van spelmateriaal

	ja	nee
1. Kiest het kind bepaald speelgoed?	☐	☐
2. Kiest het kind een bepaald <i>soort</i> speelgoed?	☐	☐
3. Kiest geen speelgoed	☐	☐
4. Anders, namelijk _____		
-

Sociaal gedrag tijdens vrij spel

1. Blijft het kind uit de buurt van de volwassene?	☐	☐
2. Betrekt het kind de volwassene bij het spel?	☐	☐

Zo ja, hoe?

	ja	nee
• Geeft of toont het kind het speelgoed aan de volwassene?	☐	☐
• Vraagt het kind om hulp?	☐	☐
• Instrumenteel: maakt het kind gebruik van de volwassene als instrument?	☐	☐
• Anders, namelijk _____		
-

Manier van spelen tijdens vrij spel

1. Sensomotorisch georiënteerd, manipulatief (kauwen, zuigen, gooien)
2. Organiserend (blokken stapelen, dingen in een doos stoppen enzovoort)
3. Functioneel gebruik van speelgoed (met een autootje rijden, drinken uit een kopje, het haar van de pop kammen enzovoort)
4. Doen alsof (doen alsof een blokje een auto is, de pop menselijke eigenschappen heeft enzovoort)

2. Sociaal initiatief dat door de volwassene wordt genomen

Na een periode van vrij spel neemt de volwassene het initiatief om met het kind te spelen.

Bereid korte spelfragmenten voor die de nieuwsgierigheid van het kind prikkelen (bijvoorbeeld bel-lenblazen, een mechanisch dier opwinden) en let vooral op het volgende:

	ja	nee
1. Volgt het kind de blik van de volwassene naar een object dat buiten bereik is?	☐	☐
2. Vraagt het kind de volwassene om:		
• hulp;	☐	☐
• een leuke activiteit te herhalen;	☐	☐
• objecten die buiten bereik zijn;	☐	☐
• Anders, namelijk _____		

3. Imitatie

Imiteer het gedrag van het kind (bijvoorbeeld op de tafel tikken) en wacht op de reactie.

	ja	nee
1. Dringt het tot het kind door dat het wordt geïmiteerd en wil het nog verder gaan?	☐	☐
2. Probeert het kind de volwassene te imiteren?	☐	☐

4. Sociale routines en verwachtingen

	ja	nee
1. Begrijpt het kind eenvoudige sociale routines (kiekeboespelletjes, 'Ik ga je pakken', kietelen enzovoort) en verwacht het dat de volwassene doorgaat met dergelijke spelletjes?	☐	☐

5. Om beurten

Is het kind in staat een object los te laten en weer op te pakken door het heen en weer te laten gaan (bijvoorbeeld met een bal rollen, een autootje heen en weer rijden, te drummen als het kind en de volwassene om beurten de stokken vasthouden)?

6. Met poppen spelen

Leg een gewone pop voor het kind en wacht op de reactie. Plaats er een poppenserviesje, borstel en dekentje bij en wacht weer op de reactie.

	ja	nee
1. Het kind neemt initiatief om met de pop te spelen.
Beschrijf hoe...	☐	☐
2. Het kind begint uit zichzelf met het poppenspeelgoed te spelen.	☐	☐
3. Anders, namelijk _____
_____		

Stimuleer de interesse van het kind door een kort actiefragment met de pop te initiëren (script). (Het is ochtend: de pop staat op, gaat op het potje, eet ontbijt enzovoort)

	ja	nee
1. Het kind herkent het script en initieert verdere actie.
Beschrijf hoe (functioneel/doen alsof)...	☐	☐
2. Het kind imiteert de handelingen van de volwassene zonder nieuwe te initiëren.
Beschrijf welke handelingen van de volwassene...	☐	☐
3. Het kind toont geen enkele interesse in de pop.	☐	☐